

Центр усної історії та біографістики
кафедри новітньої історії України імені Михайла Грушевського
Львівського національного університету імені Івана Франка

**Навчальні матеріали
до запису поглибленого напівструктурованого
тематичного інтерв'ю**

Боднар Г. А., к. і. н.,
доцент кафедри новітньої історії України
імені Михайла Грушевського

Львів – 2020

ЗМІСТ

Програми інтерв'ю:

- Малі прикордонні міста України: соціокультурний простір, історична пам'ять, ментальність мешканців.
- Конструювання образу “іншого”, “свого / чужого” в пам'яті сучасного населення України.
- Участь в Антитерористичній операції на Сході України (березень 2014 р. – березень 2020 р.).

Методичні поради до проведення напівструктурованого проблемного інтерв'ю

Супровідна документація

Персоналія
Дозвіл на використання матеріалів інтерв'ю
Паспортний лист
Протокол інтерв'ю
Біограма

Перелік супровідної документації та інших матеріалів при оформленні до архіву усної історії

**Програма напівструктурованого тематичного інтерв'ю
про малі прикордонні міста України:
соціокультурний простір, історична пам'ять, ментальність мешканців ***

Вступне слово інтерв'юера до першої наративної частини інтерв'ю
Зазначення дати і місця запису, представлення

Сьогодні ... (вказіть дату, місяць і рік та місце запису інтерв'ю (село/місто, район, область)).

Доброго дня, я – студент / студентка історичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка (вказіть Ваше прізвище та ім'я), беру участь у записі усних свідчень про соціокультурний простір малих прикордонних міст України, історичну пам'ять та ментальність мешканців цих міст.

Наративна частина інтерв'ю
Розкажіть, будь ласка, про себе та своє проживання у малому місті (все, що вважаєте за доцільне / потрібне, не обмежуйтеся у часі).

(Якщо оповідач/ка розгубився/лася і не знає з чого розпочинати, то не поспішайте переходити до запитань. Перефразуйте наративне запитання і таки спробуйте домогтися «вільної» розповіді).

Друга частина інтерв'ю
Запитання-уточнення, що стосуються таких тематичних блоків

Персональні дані

Розкажіть про своїх батьків та родину (місце народження, освіту, зайнятість, національність). Де Ви навчалися? Де здобували освіту? Яку? Яку професію здобули?

Ким Ви працюєте? Вам подобається Ваша робота?

Ви проживаєте в місті від народження чи сюди переїхали? Про мотиви переїзду розкажіть детальніше.

Вам подобається жити у цьому місті? Чому?

Чи планували постійно тут жити? Чи панує переїжджати? Поясніть чому?

Де проживають Ваші діти? / Де Ви хочете, щоб жили Ваші діти? Чому?

Місто і мешканці

Охарактеризуйте в кількох словах яким для Вас є місто?

Якою є забудова міста? Як змінювалася забудова міста впродовж радянського і сучасного періоду?

Якою є інфраструктура в місті (загальна і професійна освіта, охорона здоров'я, транспорт, комунальне господарство)? Розкажіть детальніше.

Як Ви вважаєте, чи задоволені мешканці життям у рідному місті? Чому? Що, на Вашу думку, варто змінити?

Які зміни відбулись у місті за останні 20-30 років? У чому саме? Охарактеризуйте детальніше.

Чи можете виділити окремі символи / маркери міста? Які?

---

* Записати поглиблене інтерв'ю (не менше 1 год. запису) з мешканцем / мешканкою малого (не обласного) міста України в прикордонній зоні (широко потрактованій) задля виявлення їхніх настроїв та уявлень, життєвих стратегій і колективних ідентичностей, особливостей формування міського простору і повсякденних практик в умовах багатокультурного історичного минулого та сучасної міжнаціональної взаємодії.

Ваші думки про особливості, специфіку Вашого міста порівняно з іншими містами?
Яку інформацію про життя міста містять інформаційні портали? Чи користуєтеся Ви сайтом міста?

Яку роль місто відіграє в економічному житті області/регіону?

Чим переважно займаються мешканці міста?

Які заводи /фабрики/ підприємства функціонують у місті? Скільки там працює містян?

Як Ви вважаєте, чи легко знайти в місті роботу? Чому?

Скільки людей виїхали / їздять / доїжджають на роботу до обласного центру? З чим це пов'язано?

Яка частка містян працює за кордоном (постійно чи сезонно)? У якій країні? Які категорії населення найбільше?

Як Ви думаєте, чи вираженим є соціальний поділ населення міста? Яка різниця між багатого, середньостатистичною та малозабезпеченою сім'єю? З чим це пов'язано?

Опишіть побутове життя міської родини на прикладі своєї сім'ї (матеріальний дохід, житло, харчування, одяг).

З якими типовими труднощами стикається пересічний мешканець Вашого міста?

Скільки приблизно проживає людей в місті? Яким є національний склад мешканців?

Опишіть в кількох словах пересічного мешканця / мешканку міста.

Якими шляхами формувалося населення сучасного міста (переїзд зі сіл чи інших міст, корінні жителі, інше)?

Чи можете розрізнити серед перехожих корінних і приїжджих? За якими ознаками це помітно?

Чи Ви себе ідентифікуєте жителем міста?

Політичне та громадське життя

Чи цікавитеся Ви громадсько-політичним життям міста?

Представники яких політичних партій є популярними серед мешканців? Чому?

Які політичні сили та яких політиків Ви підтримували під час виборів у незалежній Україні?

Чому саме таким був Ваш вибір?

Як Ви оцінюєте діяльність обраних Вами представників міської і районної влади?

Чому, на Вашу думку, окремі політики є більш популярними серед містян на відміну від інших?

Чи можете Ви охарактеризувати найбільш успішних і найменш успішних місцевих політиків? Чим, на Вашу думку, зумовлені кар'єрні практики цих осіб?

У чому проявляється Ваша громадська активність?

Які громадські організації діють в місті? Волонтерський рух? Місцеві ініціативи?

Культурне життя, дозвілля

Де здобуває освіту більшість містян? Які навчальні заклади є в місті?

Які б Ви виділили культурні, відпочинкові, туристичні зони в місті?

Які заходи Ви відвідуєте у місті?

Чи діють у Вашому місті Народний дім, театр, кінотеатр? Чи відвідують їх мешканці міста?

Чи проводять у Вашому місті концерти / фестивалі? Чи є Ви учасником цих заходів?

Чи є усталені міською громадою традиції святкування державних, релігійних свят?

Який захід, організований у місті, Вам найбільше запам'ятався? Чому?

Чи часто місто відвідують туристи? Щоб Ви могли порекомендувати приїжджим відвідати в місті?

Як і де мешканці міста зазвичай проводять свій вільний час?

Як Ви зазвичай проводите свій вільний час?

Ви їздите Ви відпочивати за місто?

Чи популярними серед міщан є заклади громадського харчування (ресторани, кафе, кав'ярні, паби тощо)?

Як Ви зазвичай відпочиваєте влітку / під час відпустки?

Яке місце займає релігія у Вашому житті?

Якими є традиції святкування релігійних свят (Різдво, Великдень)?

Чи видають у місті газету? Чи Ви її передплачуєте? Про що пишуть у місцевій газеті?

Яким газетам або журналам, крім місцевих, Ви надаєте перевагу?

Які канали Ви дивитися по телевізору? Яким телепрограмам надаєте перевагу? Назвіть телепередачі, фільми, тв-шоу, які Ви любите дивитися.

Чи користуються містяни Інтернетом?

Чи відомі Вам художні твори, в яких згадується Ваше місто або які є йому присвячені?

Чи можете назвати відомих осіб, які народилися або проживали деякий час у місті?

Що Вам відомо про роботу місцевого історико-краєзнавчого музею?

Мегаполіс – містечко – село

Чи часто Ви буваєте за межами свого міста? Куди саме їздите? З якою метою?

В яких інших містах Ви побували? Які ваші враження? Які б міста хотіли б відвідати?

Чи бували Ви у мегаполісах?

Ви буваєте за кордоном? Як часто? З якою метою?

Що для Вас є приватним / своїм простором? Чому?

Де Ви відчуваєте себе найбільш комфортно – у великому місті, своєму місті чи в селі?

Поясніть чому?

Чи буваєте Ви у селі? Як часто? З якою метою?

Чи відрізняється життя в місті та у селі? Чому?

Чи жили б Ви у селі, як би мали таку можливість, чи залишились таки в місті? Чому?

Чи приміські села пов'язані з містом? Чим саме?

Чи важко жителям сільських місцевостей адаптуватись у малому місті? З чим це пов'язано?

Прикордоння

Чи вважаєте Ви себе жителем / жителькою прикордоння?

У чому на Вашу думку проявляється пограниччя (територія, контакти, сімейні традиції тощо)? Чи взаємодіють культури на пограниччі? Як саме?

Чи помітними для Вас є межі пограниччя на ментальній мапі міста / регіону?

Чи співвідносяться територіальні межі кордону з ментальними (історичними)? Чому?

Чи проявляються впливи пограниччя у релігійній приналежності, політичній орієнтації, ментальності містян?

Чи відомі Вам приклади суперечок політичного чи релігійного спрямування, що виникали між жителями міста?

Що Вам відомо про найближчу (територіально) сусідню державу (політичне життя, історію, відносини з іншими країнами)?

З яких джерел черпаєте відомості про сусідню державу? Чи доступні Вам телебачення, газети, радіо цієї країни? Які саме?

Що Вам відомо про відносини України з цією державою? Які дискусії на історичні теми Вам відомі?

Чи купуєте Ви в Україні продукцію, вироблену в сусідній державі? Як Ви оцінюєте якість товарів? Чому саме так?

З чим у Вас асоціюється сусідня країна? Чи змінювались асоціації на протязі останніх років?

Чи хотіли б Ви проживати в сусідній державі? Чому?

Історична пам'ять

Що Вам відомо з історії рідного міста? Звідки Ви почерпнули цю інформацію (історична література, навчання в школі, розповіді рідних чи інше)?

Чи є в місті споруди, які мають зв'язок з історією чи культурою іншої національної групи (поляки, євреї, росіяни, білоруси, угорці, румуни чи інші)?

Що Вам відомо про інші національні групи, які проживали колись у місті? Що з ними сталося? Що сталося зі залишеним майном?

Що Вам відомо про Голокост євреїв у місті? Де в Вашому населеному пункті або в окрузі знаходилося гетто? Що Вам відомо про переховування євреїв? Хто переховував євреїв і якими способами? Розкажіть детальніше.

Які у Вас сформувалися образи іншого – поляка, єврея, росіянина або іншого? Чому?

З яких джерел формувалися ці образи – шкільні підручники, преса / телебачення, художня література, наукова література, розповіді родичів, власні спогади? Розкажіть детальніше.

Якою є пам'ять про інші національні групи в місті?

Чи приїжджають до міста представники інших національностей, які тут колись проживали? Яким є Ваше ставлення до них?

Чи збережені в місті їхні колишні кладовища? Що там є зараз?

Чи встановлені знаки вшанування пам'яті? (пам'ятники, меморіальні дошки та ін.) Якою є Ваша думка щодо (не)потреби їхнього встановлення?

Якою є родинна пам'ять про Ваших рідних іншої національності?

Чи багатонаціональне коріння впливає на Вашу сучасну ідентичність?

Чи їздите до родичів за кордон? Наскільки тісними є ваші взаємини?

Якими були особливості дорадянського і радянського життя міста?

Яким у Вашій пам'яті відклався образ "радянського"? Чому? Розкажіть детальніше.

Розкажіть про радянський період історії Вашого міста. Що саме Ви б виділили?

Яким для Вас запам'яталося місто в радянський час? Чому?

Що Вам відомо про репресії радянської влади в місті? (депортації, вивезення в Сибір)

Чи діяла церква у радянський період / якщо церква була закритою, що знаходилось в її приміщенні? Чи відбувалися підпільні богослужіння в домівках когось із містян?

Хто приїхав працювати / жити до міста з інших регіонів? З яких саме?

Як склалися відносини з прибулими з радянської України, Росії та інших республік? Якими були взаємини приїжджиків і місцевих?

Чи була можлива самореалізація людини, розвиток себе як особистості в радянський час? Чому?

Чи збереглася до сьогодні радянська символіка в місті (пам'ятники, назви вулиць)? Які саме?

Чи потрібно, на Вашу думку, зберігати пам'ять про радянську історію?

Які нові пам'ятники було зведено в період незалежності? Чи змінився, таким чином, і як символічний простір міста?

**Програма поглибленого інтерв'ю
про особливості конструювання образу “іншого”, “свого / чужого”
в пам'яті сучасного населення України***

Вступне слово інтерв'юера до першої наративної частини інтерв'ю

Значення дати і місця запису, представлення

Сьогодні ... (вказіть дату, місяць і рік та місце запису інтерв'ю (село/місто, район, область)).

Доброго дня, я – студент / студентка історичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка (вказіть Ваше прізвище та ім'я), беру участь у записі усних свідчень про національні спільноти, які заселяли і заселяють наш регіон, міжнародні взаємини, особливості конструювання образу “іншого”, “свого / чужого” в пам'яті сучасного населення України.

Наративна частина інтерв'ю

Перше нарративне запитання:

- **Розкажіть, будь ласка, про свій життєвий шлях – усе, що вважаєте за потрібне, не обмежуйтесь в часі.**

---

* Довідка кого можна опитати

Програма інтерв'ювання про конструювання образу “іншого”, “свого / чужого” в усних спогадах сучасного населення України охоплює широкий спектр тематичних блоків запитань. В проект закладено два завдання на вибір студента/ки:

1). Опитати людей старшого віку (до 1940 року народження), очевидців подій 1940-х років, які можуть поділитися дитячими спогадами про пережите і побачене.

Це *реконструкція*, відтворення ситуації, середовища, історичного контексту або їх окремих елементів, вивчення динаміки формування й змін на підставі оповідей про індивідуальний щоденний “рутинний” досвід і практику інформантів. Також це вивчення як індивідуального, так і колективного *досвіду* “проживання” певних історичних подій на основі дослідження міжособистісних взаємозв'язків, індивідуальних життєвих прагнень та моделей їхньої реалізації в історичній перспективі.

2). Опитати людей 1940–1955 років народження, так званого воєнного і повоєнного покоління, котрі не мають системних власних спогадів, бо були ще малолітніми дітьми, але зростали в складних умовах і на основі фрагментарних власних спогадів та під впливом почутого від батьків, діда-бабці, родичів сформувавши свої уявлення про окреслений в питальнику час і образи різних національних груп, міжнародні взаємини.

Частково це *реконструкція* і вивчення *досвіду* (на базі власних дитячих спогадів), але значною мірою вже дослідження *історичної пам'яті* як складного соціокультурного феномену, пов'язаного з осмисленням історичних подій та історичного досвіду (реального та/або уявного). Мова йде про колективні уявлення про події, пережиття, національні образи, які закладені в питальнику.

Тому, якщо людина, з якою записується інтерв'ю, не має власних спогадів про час до її народження чи раннього дитинства, потрібно наявні в питальнику запитання перефразувати крізь призму (не)збереження в пам'яті. Наприклад, у тематичному блоці “Довоєнний період/спогади дитинства” слід питати про збережені в пам'яті оповідача/чки образи довоєнного життя (сільська/міська громада, національні групи, міжнародні взаємини та інше) та з яких джерел почерпнуті ці образи – родинні перекази (розповіді батьків, діда-бабці, родичів), шкільні підручники, засоби масової інформації (газети, телебачення), наукова література та інше.

(Якщо оповідач/ка розгубився/лася і не знає з чого розпочинати, то не поспішайте переходити до запитань. Перефразуйте нарративне запитання і таки спробуйте домогтися розповіді оповідача/чки).

Наприклад, можна сказати наступне:

- Життя кожної людини сповнене важливих і вартих для проговорення моментів, нерідко пов'язаних зі складними й травматичними подіями Другої світової війни, повоєнних років, життя в радянській державі. Розкажіть про це.

Друге нарративне запитання:

- **Розкажіть, будь ласка, про представників інших національностей (поляків, євреїв, росіян, німців та інших), які були / є поряд (сусіди, знайомі, друзі, родичі).**

(Якщо оповідач/ка розгубився/лася і не знає з чого розпочинати, то не поспішайте переходити до запитань. Перефразуйте нарративне запитання і таки спробуйте домогтися розповіді оповідача/чки).

Наприклад, можна сказати наступне:

- До середини ХХ століття в нашому регіоні були чисельні національні групи поляків, євреїв, німців. Євреїв знищили в роки війни, поляків депортували на захід Польщі. З кінця 1940-х років, після відновлення радянської влади, сюди переїхало багато вихідців з колись радянської України і Росії, українців і росіян, євреїв. Розкажіть про свої взаємини/співжиття/ставлення з "іншими". Якою була їхня доля?

Друга частина інтерв'ю

Запитання-уточнення, що стосуються таких тематичних блоків

Родина

- ***Розкажіть про своїх батьків та родину.***

Коли і де Ви народилися? Розкажіть про батьків. Де батьки працювали?

Як і де проходили Ваші дитячі роки?

Розкажіть про свої шкільні (та студентські) роки.

Довоєнний період / Спогади дитинства

- ***Розкажіть, будь ласка, про своє життя до початку Другої світової війни (до 1939 р.). Якими є Ваші спогади з дитинства?***

Якою була сільська/міська громада населеного пункту, де ви народилися/зростали?

Представники яких національних груп проживали в Вашому населеному пункті й окрузі?

Якими були міжнаціональні відносини мешканців (поляки, євреї, українці та ін.)?

Розкажіть про навчання в школі (вчителі, навчання, шкільні товариші / товаришки).

Що Вам відомо про релігійне життя різних національних груп?

Яким було повсякденне життя (свята, похорони, весілля, харчування (раціон і т. д.).

Розкажіть детальніше про *поляків*. Якою була чисельність поляків? Яким був їхній соціальний статус? Де проживали? Чим займалися?

Якими є Ваші спогади про поляків?

Яким було відношення польської влади до українців?

Яким було ставлення українців до поляків?

Чи схвалювалися міжнаціональні шлюби?

Чи мали Ви родичів-поляків? Якими були відносини батьків, родичів-українців з родичами-поляками?

Чи мали Ви товаришів серед поляків?

Яким було (не)співжиття зі сусідами-поляками?

Чи святкувала Ваша родина римо-католицькі (польські) свята?

Чи було таке, що розрізняли “своїх” і “чужих” поляків? Якщо було, то кого саме і чому так називали?

Якими були стереотипи / загальноприйняті уявлення щодо польського населення?

Розкажіть детальніше про євреїв. Якою була чисельність євреїв? Яким був їхній соціальний статус? Де проживали? Чим займалися?

Якими є Ваші спогади про євреїв?

Яким було ставлення євреїв до українців?

Яким було ставлення українців до євреїв?

Чи відомі Вам міжнаціональні шлюби? Якщо так, то якою була їхня доля і взаємини з родичами?

Чи мали Ви товаришів серед євреїв?

Яким було (не)співжиття зі сусідами-євреями?

Як Ваша родина ставилася до єврейських свят?

Чи було таке, що розрізняли “своїх” і “чужих” євреїв? Якщо було, то кого саме і чому так називали?

Які панували стереотипи щодо єврейського населення? (“хитрий”, “гендляр”...)

Розкажіть детальніше про німців. Якою була чисельність німців? Яким був їхній соціальний статус? Де проживали? Чим займалися?

Якими є Ваші спогади про німців?

Яким було ставлення німців до українців і навпаки?

Чи відомі Вам міжнаціональні шлюби? Якщо так, то якою була їхня доля і взаємини з родичами?

Чи мали Ви товаришів серед німців?

Яким було (не)співжиття зі сусідами-німцями?

Яким було релігійне віровизнання німців? Ставлення оточуючих?

Чи було таке, що розрізняли “своїх” і “чужих” німців? Якщо було, то кого саме і чому так називали?

Які панували стереотипи щодо німецького населення? (“ретельний”, “раціональний”...)

Яким було ставлення до ромів (циган)?

Які панували стереотипи щодо циган? Чим вони займалися?

Які ще інші національні групи були представлені у Вашому населеному пункті? Розкажіть детальніше (опитувати на зразок питань, наприклад, про поляків)

Які панували уявлення щодо радянської влади ще до її приходу?

Чи було відомо про голод, репресії в радянській Україні?

Чи згадувалося людьми (дідом/бабою, батьками, родичами) життя за Австро-Угорської імперії?

Яким описувалося життя за “австрійських часів”?

Яким конструювався образ Австрії?

Яким був образ імператора?

Чи були/є “австрійські часи” об’єктом ностальгії? Розкажіть детальніше.

Який у Вас особисто сформувався образ “австрійських часів”? Чому?

З яких джерел формувався образ / образи “австрійських часів” – шкільні підручники, преса / телебачення, художня література, наукова література, родинна пам’ять? Розкажіть детальніше.

Якою є австрійська спадщина, на Вашу думку?

Які архітектурні пам'ятки австрійського періоду Вам відомі? Розкажіть детальніше.

Якою є пам'ять про “австрійські часи” зараз?

Чи встановлені знаки вшанування пам'яті про “австрійські часи”? (пам'ятники, меморіальні дошки та ін.) Якщо немає, то якою є Ваша думка щодо (не)потреби їхнього встановлення?

Початок Другої світової війни, радянська влада в 1939–1941 рр. (тематичний блок для західноукраїнських областей)

➤ **Розкажіть, будь ласка, про початок Другої світової війни і радянський період 1939–1941 рр.**

Що Ви пригадуєте про початок війни? Якими були настрої населення? Що (не)говорилося про війну?

Як населення сприйняло прихід радянської влади? Чи змінювалося ставлення до радянського і як змінювалося?

Перша зустріч з радянським – це були, як правило, радянські солдати. Якими запам'ятали солдат Червоної армії? (зовнішній вигляд, про що з ними говорили та ін.)

Якими Ви пам'ятаєте представників радянської влади/радянських посадовців?

Якою була політика нової влади? (економічна, культурно-освітня та ін.)

Як відгукувалися представники Вашої родини, батьків до радянської влади і чому?

Яким було ставлення поляків, євреїв та представників інших груп до радянської влади?

Якою була політика радянської влади щодо різних національностей: українців, поляків, євреїв, німців та інших? Розкажіть детальніше.

Хто лояльно ставився, співпрацював з радянською владою? Як це сприймалося оточуючими?

Що Вам відомо про репресії радянської влади в 1939–1941 рр.? Які родини/люди були вивезені в Сибір у 1939–1941 рр.? Чи (не)впливала національність на переслідування?

Представники яких національних груп були репресовані? Що сталося з їхнім майном?

Що Вам відомо про масові репресії і вбивства, вчинені НКВД, в червні 1941 р.?

Якими були настрої населення щодо німецької окупації Польщі? Що було відомо про німецьку окупаційну політику?

Що Вам відомо про переїзд-утечу населення з польських територій від німецької окупації на схід до підрадянських терен?

Чи було Вам відомо про нацистську расову політику?

Друга світова війна / Під німецькою окупацією

➤ **Розкажіть, будь ласка, про німецьку окупацію в роки Другої світової війни.**

Яким запам'яталося встановлення німецької влади?

Які зміни відбулися з приходом німецьких військ?

Якою була політика нової влади? (економічна, культурно-освітня та ін.)

Хто (не)співпрацював із німецькою владою?

Як проводилося вивезення на роботу до Німеччини? Чи повернувся вивезені? Якими ділилися спогадами про своє перебування там?

Хто був мобілізований до дивізії “Галичина” та інших формувань Вермахту та їх участь?

Якою була політика німецької влади щодо різних національностей: українців, поляків, євреїв, німців та інших? Розкажіть детальніше.

Опишіть Ваші особисті враження від спілкування чи спостереження за поведінкою німецьких військових і цивільних.

Як відгукувалися представники Вашої родини, батьків про німецьку владу і чому?

Який у Вас сформувався образ німця? Чому?

З яких джерел формувався образ / образи німця – шкільні підручники, преса / телебачення, художня література, наукова література, розповіді батьків / родичів, власні спогади?

Розкажіть детальніше.

Голокост і пам'ять

➤ Що Вам відомо про Голокост/вимищення євреїв?

Якою буда доля євреїв, що жили у Вашому населеному пункті та окрузі. Розкажіть детальніше.

Де в Вашому населеному пункті або в окрузі знаходилося гетто? Чи бували Ви, Ваші батьки, родичі в гетто?

Що Вам відомо про переховування євреїв? Хто переховував євреїв і якими способами? Розкажіть детальніше.

Що сталося з майном євреїв? (будинки, одяг, інші речі)

Який у Вас сформувався образ єврея? Чому?

З яких джерел формувалася образ / образи єврея – шкільні підручники, преса / телебачення, художня література, наукова література, розповіді батьків / родичів, власні спогади?

Розкажіть детальніше.

Якою є пам'ять про євреїв зараз?

Чи збережена синагога? Чи знаєте Ви, де знаходиться єврейський цвинтар, і що там є зараз?

Чи встановлені знаки вшанування пам'яті євреїв? (пам'ятники, меморіальні дошки та ін.)

Якщо немає, то якою є Ваша думка щодо (не)потреби їхнього встановлення?

Чи приїжджають євреї-туристи до Вашого населеного пункту? Яким є Ваше ставлення до цих приїздів?

ОУН і УПА і пам'ять

➤ Розкажіть, будь ласка, про діяльність українського націоналістичного підпілля.

Що Вам відомо про збройні підпільні осередки в Вашому регіоні? Хто до них входив?

Якою була їхня діяльність? За що вони боролися?

Хто з Вашої родини належав до оунівського підпілля? Розкажіть детальніше.

Яке було ставлення і допомога мешканців підпіллю?

Яким було ставлення українського підпілля до інших національностей? Чому?

Що можете сказати про українське націоналістичне підпілля і єврейське питання (політика ОУН-УПА щодо євреїв)?

Яким є Ваше ставлення до діяльності українського націоналістичного підпілля і чому?

Як Ваші батьки, родичі відгукували про українське націоналістичне підпілля?

Опишіть Ваші враження від спілкування чи спостереження за поведінкою підпільників.

Яким у Вашій пам'яті постає образ українського підпільника?

Опишіть, будь ласка, зовнішній вигляд, риси характеру підпільника.

Якою є пам'ять про українське націоналістичне підпілля?

Чи можете назвати кількох відомих осіб українського національно-визвольного руху 1920–50-х рр.?

Чи встановлені знаки вшанування пам'яті підпілля? (пам'ятники, меморіальні дошки та ін.)

Якщо немає, то якою є Ваша думка щодо (не)потреби їхнього встановлення?

Якими, на Вашу думку, є способи вшанування пам'яті про український національно-визвольний рух?

Поляки / образ поляка

➤ Розкажіть, будь ласка, про польське населення під час війни і післявоєнні роки.

Яким було становище поляків в роки війни?

Поляки і німецька окупаційна влада, чи можете щось про це розповісти?

Що Вам відомо про польський підпільний рух?

Розкажіть про українсько-польський конфлікт у роки війни. Якими були причини загострення конфлікту, на Вашу думку? Якими є Ваші міркування про українсько-польський конфлікт?

Чи змінилися Ваші відносини / батьків, родини з поляками після розгортання українсько-польського конфлікту?

Чи загинув хтось з Ваших родичів у польсько-українському протистоянні? За яких обставин це сталося?

Що можете розповісти про поляків, які загинули в українсько-польському протистоянні? Як це сталося?

Що Вам відомо про депортацію / виселення поляків до Польщі? Розкажіть детальніше за яких обставин це відбувалося, кого виселяли і т.д.

Що сталося зі залишеним майном поляків?

Який у Вас сформувався образ поляка? Чому?

З яких джерел формувалася образ або образи поляка – шкільні підручники, преса / телебачення, художня література, наукова література, розповіді батьків / родичів, власні спогади? Розкажіть детальніше.

Якою є пам'ять про поляків зараз?

Чи збережений костел? Чи знаєте Ви, де знаходиться польський цвинтар, і що там є зараз?

Чи встановлені знаки вшанування пам'яті поляків і чи вони, на Вашу думку, потрібні? (пам'ятники, меморіальні дошки та ін.)

Чи приїжджають поляки-туристи до Вашого населеного пункту? Яким є Ваше ставлення до цих приїздів?

Післявоєнні роки. Приїжджі-місцеві. Образ “радянського”

➤ *Розкажіть, будь ласка, про післявоєнний радянський період.*

Розкажіть про відновлення радянської влади в 1944–1945 рр.

Якою була повоєнна радянська політика?

Коли і як у Вашому селі відбувалася колективізація (створення колгоспу, його назва, імена керівництва)? Хто із Вашої родини і скільки років працював у колгоспі? Які умови праці були в колгоспах, оплата?

Хто був мобілізований до радянської армії, чи повернувся?

Хто із села пішов в УПА, їх доля?

Розкажіть про репресії радянської влади. Які родини було вивезено в Сибір, хто повернувся, чиє майно було реквізовано?

Як відбувалися виборчі кампанії до Верховної Ради СРСР, УРСР та місцевих органів влади у Вашому селі/місті?

Які нові свята святкували у радянський час (1, 9 травня, проводи в армію, проведення весіль, похоронів)?

Розкажіть про ліквідацію УГКЦ. Яка була церква у Вашому селі/місті. Чи діяла церква у радянський період / якщо церква була закритою, що знаходилось в її приміщенні? Боротьба радянської влади з релігійністю (кому і як забороняли відвідувати церкву, які застосовувались санкції до порушників). Чи відбувалися підпільні богослужіння в домівках когось із селян?

Чи були переселені до Вашого села/міста українці із Закарпаття (Польщі)? Яким було ставлення до них місцевих мешканців?

Хто для Вас були/є “місцеві” мешканці? Кого Ви можете віднести до “місцевих”?

Хто приїхав працювати / жити до Вашого села/міста з інших регіонів? З яких регіонів приїжджали?

Як склалися відносини з прибулими з радянської України, Росії та інших республік? Якими були взаємини приїжджих і місцевих?

Чи існували якісь назви / прізвиська на означення приїжджого і місцевого населення?

Чи вживали терміни "місцеві" та "східняки", "корінні" та "приїжджі", "українці" та "росіяни", "євреї", "поляки" та інші на окреслення повоєнного населення?

Окресліть схематично райони/вулиці міста (наприклад, Львова), де проживали/ють “місцеві” та “східняки”?

Який у Вас сформувався образ/образи приїжджих з радянської України, Росії та інших республік? Чому? Розкажіть детальніше.

Яким є Ваше ставлення до міжнаціональних (наприклад, українсько-російських) шлюбів?

Якою є доля таких шлюбів? Поясніть чому?

Чи має значення гендерний аспект в таких шлюбах? (наприклад, чоловік є українцем, а жінка є росіянка і, навпаки, жінка – росіянка, а чоловік – українець).

Якої національності є діти в таких мішаних шлюбах? Від чого залежить вибір національності дітьми? Розкажіть детальніше.

Розкажіть про сусідів. Якими є взаємини зі сусідами? З якого середовища походять (“приїжджі” чи “місцеві”)? Як часто бачитеся / спілкуєтеся? Чи є друзі серед сусідів?

Опишіть коло Вашого найближчого спілкування. Хто є ці люди? Чому, на Вашу думку, саме з цими людьми склалися найкращі взаємини?

Яким у Вашій пам’яті постає образ радянської людини?

Яким у Ваших спогадах постає образ радянського посадовця?

Які асоціації у Вас виникають при згадці радянського періоду? З чим саме у Вас асоціюється “радянське”?

Яким у Вашій пам’яті відклався образ “радянського”? Чому? Розкажіть детальніше.

З яких джерел формувався образ або образи поляка – шкільні підручники, преса / телебачення, художня література, наукова література, розповіді батьків / родичів, власні спогади? Розкажіть детальніше.

Яким є Ваше ставлення до радянської спадщини?

Як Ви оцінюєте сучасну декомунізацію в Україні?

Чи потрібно, на Вашу думку, зберігати пам’ять про радянську історію?

**Програма поглибленого інтерв'ю
про участь в Антитерористичній операції на Сході України
(березень 2014 р. – березень 2020 р.)**

Вступне слово інтерв'юера до першої наративної частини інтерв'ю

Зазначення дати і місця запису, представлення

Сьогодні ... (вказіть дату, місяць і рік та місце запису інтерв'ю (село/місто, район, область)).

Доброго дня, мене звати (вказіть Ваше прізвище та ім'я), я є студентом / студенткою історичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка й беру участь у записі усних свідчень, пов'язаних зі ставленням до військового конфлікту на сході України, у професійних військових, мобілізованих на військову службу, бійців добровольчих формувань, медиків, капеланів, волонтерів, журналістів, які перебували у зоні АТО.

Вступ до наративної частини інтерв'ю

- Розкажіть, будь ласка, кілька слів про себе (прізвище, ім'я, по-батькові, скільки років, звідки родом, рід занять, місце проживання), про своє ставлення до військового конфлікту на Сході та особисту участь у ньому.

Друга частина інтерв'ю

Запитання-уточнення, що стосуються таких тематичних блоків

Військово-політична ситуація в Україні (з березня 2014 р. і дотепер).

Чи змінилось Ваше бачення сучасного воїна із початком військового конфлікту на сході України?

Як можете оцінити проведення Антитерористичної операції в Україні з березня 2014 р. дотепер?

За що воюють хлопці на сході України?

Якими, на Вашу думку, є їхні мотиви перебування там?

Що у Вашому розумінні включає в себе поняття «Батьківщина / Україна»?

Як Ви можете розтлумачити словосполучення «захисник Батьківщини / України»?

Що можете сказати про керівництво українською армією?

А про місцевих офіцерів та сержантський і старшинський склад?

Як оцінюєте логістику українського війська?

Як ставитесь до збору коштів на матеріальне та медичне забезпечення військовослужбовців?

А до осіб які цим займаються у Вашому місті (волонтерів, місцевих активістів, членів громадських організацій тощо)?

Перебування в зоні АТО.

Як Ви опинились в зоні АТО?

Чим було обумовлено Ваше рішення поїхати в зону бойових дій?

Чи ставили Ви перед собою певну мету або ж ціль, збираючись у таку поїздку?

Наскільки вона виправдала Ваші очікування?

Як складалась Ваша дорога?

Якщо це не інформація з грифом «Таємно», то можете розповісти:

У якому військовому підрозділі Ви перебували? Де він розташовувався?

У яких населених пунктах Ви побували?

Скільки часу Ви перебували у зоні бойових дій?

Повсякденне життя.

Розкажіть про розпорядок дня, режим, житлові умови, атмосферу Вашого перебування в зоні бойових дій.

Опишіть як Ви там одягались? Чи перебували у бронезилеті та шоломі?

Чи звертались до Вас по допомогу інші військовослужбовці?

Як Ви їм допомагали?

Як Ви спілкувались з бійцями свого підрозділу протягом дня?

Чи залучали Вас до окремих робіт по облаштуванню підрозділу? Якщо так, то яких саме?

Чи вдавалось Вам, перебуваючи на Сході, спілкуватись зі своїми рідними та колегами?

В який спосіб це відбувалось?

Діяльність у зоні бойових дій. Специфіка роботи.

Чи мали Ви до відрядження в зону АТО досвід перебування у зонах бойових дій? Якщо так, то розкажіть про свої враження.

У чому полягали Ваші професійні функції у зоні бойових дій?

Якої допомоги від Вас очікували бійці?

Як Ви облаштували своє робоче місце в умовах ведення військових дій?

Чи доводилось працювати на передовій під кулями?

Як Ви планували свою роботу?

Чи були у Вас певні обов'язки у підрозділі, в якому Ви перебували?

У чому вони полягали?

Які труднощі у Вас виникали? Як доводилось їх долати?

А що Ви відчували в ті хвилини?

Чи вистачало Вам необхідних засобів (зброї, предметів особистої гігієни, питної води, їжі тощо) для перебування у зоні війни? Як виходили з ситуації, коли їх бракувало?

Чи контактували з військовими з інших підрозділів? У який спосіб це відбувалось?

Чи спілкуєтесь Ви зараз із воїнами, з котрими познайомились у зоні АТО? Чи відомо вам, як склалась їх подальша доля?

Чи потрібна ротація учасникам АТО? Чому? Якою має бути, на Вашу думку, її тривалість?

Ставлення воїнів та місцевого населення.

Як складались Ваші взаємини з особистим складом військових підрозділів, зокрема керівництвом і бійцями?

Як до Вас ставилось місцеве населення? Чи звертались по допомогу?

Чи відчували певні незручності під час спілкування з ними?

Розкажіть про діяльність відомих Вам інших військових підрозділів, які були / є розташовані в зоні бойових дій на Сході України.

Робота з воїнами по поверненню із зони АТО. Реабілітація.

Розкажіть про власну реабілітацію після повернення із зони АТО.

Як проходила реабілітація Ваших побратимів?

Чи виникають певні проблеми в спілкуванні з рідними? Як Ви з ними боретесь?

Чи допомагають Вам волонтерські ініціативи? Розкажіть про це детальніше.

Чи співпрацюєте із закордонними інституціями військового спрямування та їх співробітниками?

Чи долучаєтесь до організації різних професійних тренінгів та публічних заходів, спрямованих на допомогу особам, котрі їдуть / повернулись із зони АТО? Як Ви оцінюєте їх ефективність?

Особисті роздуми по поверненню.

Опишіть найбільш складний момент, який Вам довелося пережити, перебуваючи в зоні бойових дій.

Чи потрібна індивідуальна допомога бійцям, які повернулись із зони АТО?

Якими є Ваші рекомендації для осіб, котрі перебувають або планують їхати в зону АТО?

Зараз Ви перебуваєте в мирних умовах, які враження? Як Ви відходили від поїздки?

Як би Ви змогли описати «післявоєнний синдром», виходячи із особистих переживань?

Супровідні інструменти: записи в щоденник /блокнот, листи, смс, історії хвороби, призначення тощо.

Чи вели Ви окремі записи, перебуваючи у зоні бойових дій?

Якого змісту вони були?

Чи був час проводити окремі записи у польових умовах? Як це відбувалось?

Чи писали / отримували / передавали листи?

Чи користувались телефоном? (спілкувались чи писали смс-повідомлення?)

Методичні поради до проведення напівструктурованого проблемного інтерв'ю

Інтерв'ювання за методикою напівструктурованого проблемного інтерв'ю містить чотири послідовних етапи бесіди між тим, хто запитує (інтерв'юер/ка) і опитуваним (респондентом/кою).

I. Підготовчий етап

Обираючи питальник слід продумати, хто буде респондентом/кою – хто з родичів, знайомих захоче поділитися своїми спогадами, міркуваннями. Після вибору питальника та ймовірних респондента/ки, слід *домовитися про місце і час запису*. Домовляючись про інтерв'ю **не варто (!!!)** детально розповідати про питальник, перелічувати тематичні блоки і в жодному разі не давати питальник для ознайомлення. Якщо це трапилося, дослідник мусить бути готовим до того, що респондент/ка підготуються до розмови – продумують свою розповідь заздалегідь або ж зробиють нотатки, які під час інтерв'ю зачитуватимуть, що не дасть змоги вибудувувати вільний наратив та/чи діалог. Слід також попередити, що розмова може тривати годину, а то й дві-три години. Тому добре було б, що респондент/ка нікуди не поспішали й могли зосередитися на спогадах.

Домовляючись про запис, варто зазначити, що інтерв'ю записується і в подальшому буде використовуватися лише в науково-дослідницькій роботі. Інтерв'ю зберігатиметься в Архіві усної історії Львівського національного університету імені Івана Франка. З метою тривалого зберігання та зручного користування записом всіх заохочених, до інтерв'ю долучається ряд супровідних документів, які заповнюють, як правило, вже після закінчення запису інтерв'ю. У випадку відмови респондента/ки в інтерв'ю через небажання використання особистих даних (прізвища та імені, іншого) слід пояснити, що запис може бути анонімним.

Технічна підготовка до інтерв'ю. В сучасних умовах для запису можна обрати будь-яку зручну техніку. Слід врахувати однак, що запис може тривати годину-дві, тому не обирати телефон або інший пристрій, який записує файли, наприклад, по 10 хвилин. Це створить незручності при записі. З електронним файлом потрібно буде працювати (транскрибувати), тому врахувати потребу його перезапису. Для підсилення чіткості звуку на записі можна використовувати додатковий зовнішній мікрофон. Очевидною є перевірка перед інтерв'ю технічного стану апаратури й мікрофонів, заряду батареї чи наявності додаткового комплекту батарейок. Під час безпосереднього запису стежити за якістю запису. Для інтерв'ю необхідно вибрати спокійне місце (щоб не заважали треті особи, не надто шумне місце).

Заздалегідь перед записом слід **добре (!) ознайомитися з програмою інтерв'ю**, щоб надалі вільно почуватися під час розмови і не вишукувати запитань панічно гортаючи аркуші.

Ситуація інтерв'ю

II. Формулювання наративного запитання

На початку запису інтерв'ю слід вказати дату (число, місяць і рік) та місце запису (село/місто, район, область). Після привітання представте себе й сформулювати перше наративне запитання з проханням розказати про себе, своє життя. *Якщо оповідач/ка*

розгубився/лася і не знає з чого розпочинати, то не поспішайте переходити до запитань. Перефразуйте наративне запитання і таки спробуйте домогтися розповіді оповідача/чки.

Після формулювання наративного запитання інтерв'юер має налаштуватися на вільну, необмежену в часі розповідь респондента/ки, яку не слід зупиняти, перебивати чи стимулювати запитаннями. Перше наративне запитання про себе, своє життя дозволить більше дізнатися про особу, яка записується, а відтак у подальшій розмові коригувати запитання, вибудовувати діалог у руслі, яке дасть змогу співрозмовнику/ці розкритися.

Друге наративне запитання дуже загальне і зумисне дублює тематику програми інтерв'ювання, щоб респондент/ка вибудовували свою відповідь на власний розсуд – у певній послідовності, акцентуючи на важливих для них пережитих моментах і т. п. І знову *якщо оповідач/ка розгубився/лася і не знає з чого розпочинати, то не поспішайте переходити до запитань. Перефразуйте наративне запитання і таки спробуйте домогтися розповіді.*

В частині інтерв'ю респонденти губляться з відповіддю на широке вступне питання і просять ставити їм точні запитання з питальника. Дотримання вільної наративної фази інтерв'ю на початку розмови є **вкрай (!)** важливим. Історичне інтерв'ю – це не детальні питання і такі ж детальні на них відповіді. Респондента/тку ще на самому початку інтерв'ю слід стимулювати до пригадування, осмислення пережитого, оціночних суджень і т. п. Упущення вільної вступної розповіді респондента/ки переведе розмову в русло запитання-відповідь. Після кількох таких запитань, особливо коли інтерв'юер їх просто зачитує з аркуша, співрозмовник перестане розповідати історію свого життя, пережиті події, а вже чекатиме на чергове запитання. В результаті навіть при наявності обширного питальника інтерв'ю виходить сухим і нецікавим, в певний момент навіть вже досліднику надокучить ставити нові запитання.

Під час наративної фази інтерв'ю дослідник має обмежитися активним включенням у розмову – уважно слухати, зберігати візуальний контакт, утриматися від ведення записів, жестами і невербальними знаками виявляти своє зацікавлення розмовою. Дозволяється робити короткі схематичні позначення, виділяти запитання в програмі, які після закінчення наративної вільної частини слід буде розвивати. Респондента/ку можна підтримувати короткими фразами: “так-так”, “розумію”, “звичайно”, але **в жодному разі (!)** “як таке могло статися?”, “це неймовірно!”, “такого не може бути!”. На етапі вільної розповіді варта відразу уточнювати нерозбірливо розчуті назви населених пунктів, прізвища згаданих осіб та інше, якщо ця інформація важлива в дослідженні, однак не зловживати цими уточнюючими запитаннями і не перебивати співрозмовника, змінюючи хід розмови.

Вільна наративна частина інтерв'ю закінчується в той момент, коли респондент/ка виговорившись підсумували: “Мабуть, це все, що можу сказати”, “Поки що це все” і подібне. Якщо вільна фаза тривала недовго й дослідник відчуває потенційну можливість до стимулювання продовження на рації, то можна спробувати знову допомогти людині розговоритися.

III. Запитання до наративної частини

Після закінчення вільної частини інтерв'ю переходить у фазу запитань до нарації/вільної розповіді респондента/ки. Наративні запитання є відкритими й орієнтованими на уточнення, пояснення, конкретизацію, поглиблення і розширення вже почутого. Запитання формуються так, щоб повернути людину нараз у розказаний нею епізод: “Ви розказували про ...”, “Пригадайте детальніше ...” та ін.

Після закінчення наративної частини в межах обговорюваної підтеми інтерв'юер може задавати стільки запитань, скільки вважав за потрібне, щоб з'ясувати всі деталі життєвих досвідів респондента/ки, які цікавлять. Послідовність цих запитань-уточнень і їхні комбінації залежали від обох творців інтерв'ю: оповідача та інтерв'юера.

У методичних рекомендаціях Г. Г. Грінченко зазначає наступні наративні запитання:

- 1) Питання-уточнення: «Ви говорили про те, що... будь ласка, поясніть, що Ви мали на увазі».
- 2) Питання-розширення, часове та ситуаційне: «Ви пригадували..., будь ласка, розкажіть, що цьому передувало», чи «Ви пригадували..., будь ласка, розкажіть, чим все закінчилося».
- 3) Питання-персоналізація: «Ви розповідали про..., пригадайте, будь ласка, хто ще...».
- 4) Питання-деталізація: «Ви називали..., будь ласка, розкажіть про це детальніше».
- 5) «Сценарне» питання: «Давайте ще раз повернемося до ситуації, коли... Розкажіть, будь ласка, що ще Ви пам'ятаєте? Що й хто Вас оточував? Що Ви бачили, що чули?»...

IV. Питання зі запитальника, про які не йшлося раніше в інтерв'ю

Після завершення розмови про те, що вже згадувалося у наративній частині, інтерв'юер звертався до проблем, про які ще не йшлося в інтерв'ю. Розмова зазвичай розпочиналась із вступної фрази: «В іншій розмові мені розповідали про... А що Ви можете про це сказати?» Після першої інформації, яку інтерв'юер отримав, знову відбувалось її уточнення, як і в попередніх ситуаціях. Далі інтерв'юер задавав наступні запитання з подальшим уточненням і детальним описом окремих моментів розповіді респондента/ки, які його цікавили. Інколи запитання інтерв'юера спричиняло згадування респондентами нової інформації, що не простежувалась у жодному з попередніх інтерв'ю. Це сприяє уточненню та розширенню тематики програми інтерв'ю, кінцевий варіант якої з кожним новим інтерв'ю коригується і вдосконалюється.

Зважаючи на вік, втому, погіршення самопочуття та інші обставини дослідник може зробити паузу або перенести цю фазу запитань на іншу зустріч. Якщо оповідач може й хоче говорити далі, розмова повинна тривати. Формулюючи запитання нових тематичних блоків не обов'язковим є дотримання їхньої по черговості в розробленому питальнику, пропонуємо рухатися за послідовністю розповіді, коли відповіді на одні запитання дозволяють поставити наступні. Не слід наполягати на відповідях на запитання, якщо помітно, що респонденту/ці неприємно про це згадувати.

Загальні зауваження

Інтерв'ю – це взаємодія. Роль інтерв'юера не зводиться до мовчазної присутності й лише формулювання запитань. Респондент/ка та інтерв'юер є обома творцями інтерв'ю, тому розмова вибудовується як послідовний діалог. Досліднику слід утримуватися від ролі “всезнаючого слухача”, не вибудовувати владно-підпорядкованих відносин, не бути експертом чи арбітром і т. п. Інтерв'юер з одного боку мінімізує свою присутність і вплив на співрозмовника, щоб не змінювати вибудованої траєкторії розповіді, не провокує, не підказує, а з іншого, – всіяко виявляє своє зацікавлення почутим. Інтерв'юер відіграє величезну роль у творенні усної історії – скеровує розповідь своїми запитаннями, розкриваючи одні теми й оминаючи інші; навіть мінікою, жестом може спровокувати

респондента/ку доводити чи спростовувати його/її попереднє твердження, нерідко змінюючи таким чином усю подальшу розмову.

Усна історія передбачає отримання суб'єктивної історії. Пригадуючи пережите респондент/ка не просто механічно відтворюють події і почуття з минулого, а неминуче вибудовують свою історію, своє бачення, коли щось зумисне опускається, “забувається”, а другорядні події стають центральними, бо розвиваються довкола співрозмовника, вивищують його/її. Респондент/ка конструюють своє минуле згідно зі сучасними реаліями – офіційної національної політики, світогляду, соціального статусу, особливостей біографії, зацікавлень, настрою, психічного стану. Однак в усній історії не точна реконструкція подій, а саме вибудована людиною розповідь є цінною для подальшого наративного аналізу. Супротивна і неприйнятна досліднику позиція теж заслуговує на увагу, вона постала з особистого пережиття, яке не варта піддавати сумнівам.

Транскрипт інтерв'ю – дослівна (!) передача мовної інформації в письмовій формі зі збереженням емоційних реакцій та інтонаційних особливостей. Транскрипт являється основним джерелом роботи усних істориків, тому при розшифруванні важливо передати атмосферу інтерв'ю з жестами, емоціями, паузами і т. п. (*зразок транскрипту додається окремим файлом*).

Список умовних позначень, що використовувались при розшифруванні інтерв'ю:

- *слово* – вимовлені тихше слова
- сло- – обірване слово
- ... – обірване речення
- ...<>... – різкий перехід від теми до теми
- слово** – вимовлене голосніше слово
- [слово] – респондент та інтерв'юер говорять одночасно
- слово – наголошене інтонацією слово
- <-> – пауза (нетривала)
- <--> – пауза (тривала)
- <---> – пауза (дуже тривала)
- <жест> – невербальні явища (хтось з'явився, жести, емоції)
- (????) – незрозуміле слово
- ?слово? – слово незрозумілого значення
- (слово) – слово, яке напівпочуте-напіввідгадане

Супровідна документація:

Персоналія (*бланк додається*).

Дозвіл на проведення, зберігання і використання матеріалів інтерв'ю, складений у двох примірниках (один примірник залишається в особи, яка давала Вам інтерв'ю) (*бланк додається*).

Паспортний лист інтерв'ю (*бланк додається*).

Протокол інтерв'ю (*бланк додається*).

Біограма респондента/ки (особи, яка давала Вам інтерв'ю) (*бланк додається*).

Супровідна документація

Проект _____

Шифр: _____

Дата шифрування: _____

Опитувач _____ Дата інтерв'ю _____

ПЕРСОНАЛІЯ

Прізвище, ім'я, по батькові _____

Прізвище від народження _____

Домашня адреса _____

Дата народження _____ Телефон _____

Місце народження _____

*село/місто, район/повіт,**область/воєводство/тощо, країна*

Освіта, місце навчання, спеціальність _____

Основна професія, місце праці, посада _____

Інші важливі відомості _____

Інформація про дружину/чоловіка _____

*Прізвище сучасне (прізвище від народження), ім'я, по батькові, рік і місце народження, освіта, професія, національність*Інформація про батьків (*Ступінь споріднення, прізвище сучасне (прізвище від народження), ім'я, по батькові, рік і місце народження, освіта, професія, національність*)

Батько: _____

Матір: _____

Інформація про дітей (*Ступінь споріднення, прізвище сучасне (прізвище від народження), ім'я, по батькові, рік і місце народження, освіта, професія, національність*)

Примітки _____

ДОЗВІЛ НА ВИКОРИСТАННЯ МАТЕРІАЛІВ ІНТЕРВ'Ю
(заповнюється у 2-х екземплярах: один – для архіву, другий – для респондента)

РЕСПОНДЕНТ

Ім'я, прізвище, по батькові _____

Професія, місце праці, посада _____

Контактна адреса _____

Контактний телефон _____

Адреса електронної пошти _____

ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ МАТЕРІАЛІВ ІНТЕРВ'Ю:

“Цей документ є гарантією, що інформацію, яку отримано від зазначеного вище РЕСПОНДЕНТА, буде використано виключно для науково-дослідних потреб з дотримання всіх особистих прав та інтересів РЕСПОНДЕНТА.”

КОМЕНТАРІ ЧИ ПОБАЖАННЯ РЕСПОНДЕНТА ЩОДО УМОВ ВИКОРИСТАННЯ МАТЕРІАЛІВ ІНТЕРВ'Ю:

_____
_____
_____

Місце інтерв'ю: _____

Дата інтерв'ю: _____

“Я, _____, дозволяю використовувати матеріали проведеного зі мною інтерв'ю у відповідності з викладеними вище зобов'язаннями інтерв'юера та моїми коментарями чи побажаннями. Даю дозвіл на публікацію матеріалів інтерв'ю, використання відео та звукових файлів, фотографій та інших, наданих мною документів, а також розміщення їх на сайті Архіву Львівського національного університету імені Івана Франка.”

РЕСПОНДЕНТ: _____
підпис респондента _____ дата _____

ІНТЕРВ'ЮЕР: _____
прізвище, ім'я інтерв'юера _____
підпис інтерв'юера _____ дата _____

КОНТАКТНИЙ ТЕЛЕФОН ІНТЕРВ'ЮЕРА: _____

Ця частина бланку заповнюється тільки на екземплярі, призначеному для архіву.

МІСЦЕ ЗБЕРЕЖЕННЯ МАТЕРІАЛІВ ІНТЕРВ'Ю: Архів усної історії кафедри новітньої історії України імені Михайла Грушевського історичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка та Архів Львівського національного університету імені Івана Франка.

ОПИС МАТЕРІАЛІВ, ОТРИМАНИХ ВІД ІНТЕРВ'ЮЕРА:

_____

“Погоджено” – Архівіст: _____
прізвище, ім'я _____ дата _____

Проект _____ Шифр: _____
 _____ Дата шифрування: _____

ПАСПОРТНИЙ ЛИСТ ІНТЕРВ'Ю

Дата інтерв'ю	
Місце проведення інтерв'ю	
РЕСПОНДЕНТ:	
Прізвище, ім'я, по батькові	
Дата й місце народження	
Адреса й телефон	
Доступ до інформації (відкритий, частковий, закритий, анонімний)	
Походження, склад родини	
Освіта, спеціальність	
Професія, місце праці, посада	
ІНТЕРВ'ЮЕР:	
Прізвище, ім'я, по батькові	
Адреса й телефон	
ІНТЕРВ'Ю:	
Загальна тривалість запису	
Зміст (анотація) інтерв'ю (детальний перелік тематики і сюжетів розмови)	_____
	_____
	_____
	_____
	_____
	_____
	_____
	_____
	_____
	_____
	_____
	_____
	_____
	_____
	_____
	_____
Ставлення оповідача/ки до питань, готовність дати інтерв'ю	
Кількість зустрічей	
Примітки й коментарі	

Біограма респондента/ки

Ми щиро вдячні Вам за співпрацю і просимо заповнити (*може заповнити інтерв'юер зі слів респондента/ки*) цю коротку анкету, дані з якої є цілком конфіденційними і будуть використані нами виключно у науково-дослідних цілях.

Прізвище _____

Ім'я _____

По-батькові _____

Рік народження, вік (повних років) _____

Місце народження (село/місто, район, область) _____

Освіта, спеціальність _____

Професія, місце праці, посада _____

Місце проживання _____

Національність _____

Близькі родичі _____

Інформація про батьків:

ПІБ матері _____

Освіта, спеціальність _____

Професія, місце праці, посада _____

ПІБ батька _____

Освіта, спеціальність _____

Професія, місце праці, посада _____

**Перелік супровідної документації та інших матеріалів
при оформленні до архіву усної історії**

1. Диск (CD-R, CD-RW) з електронними файлами (УВАГА! Обов'язково перевірити диск на наявність і доступність усіх матеріалів):
  - 1). звуковий файл (запис) інтерв'ю;
  - 2). електронний варіант транскрипту (розшифрування) інтерв'ю;
  - 3). персоналія;
  - 4). дозвіл на використання матеріалів інтерв'ю (*зісканований чи акуратно сфотографований*);
  - 5). паспортний лист інтерв'ю;
  - 6). протокол інтерв'ю;
  - 7). біограма респондента/ки (особи, яка давала Вам інтерв'ю);
  - 8). електронні фотографії особи (персональні, родинні), яка давала Вам інтерв'ю
  - 9). фотографії процесу запису (нехай третя особа сфотографує процес запису інтерв'ю).

Диск вкласти у підписаний паперовий конверт для дисків (підпис: назва проекту та прізвище й ініціали респондента/тки) і прикріпити (акуратно приклеїти) до внутрішньої сторони паперової папки, яка міститиме перелічену нижче супровідну документацію.

2. Супровідна документація до інтерв'ю (всі дані про людину, яку опитуєте, друкувати (набрати на комп'ютері), а не записувати від руки) (в папці знаходиться в окремому файлі):
  - 1). персоналія (*бланк додається*);
  - 2). дозвіл на використання матеріалів інтерв'ю, складений у двох примірниках (один примірник залишається в особи, яка давала Вам інтерв'ю) (*бланк додається*);
  - 3). паспортний лист інтерв'ю (*бланк додається*);
  - 4). протокол інтерв'ю (*бланк додається*);
  - 5). біограма респондента/ки (особи, яка давала Вам інтерв'ю) (*бланк додається*).
3. Роздрукований транскрипт (розшифрування) інтерв'ю (*оформлений згідно зразка, який додається*) (в папці знаходиться в окремому файлі).
4. Питальник інтерв'ю, який студент/ка обрали для інтерв'ю (*зразки питальників додаються*) (в папці знаходиться в окремому файлі).
5. Фотографії процесу запису інтерв'ю.
6. Родинні фотографії, листи та інші документи важливі для інтерв'ю (оригінали або якісні копії) (в папці знаходяться в окремому файлі). *На звороті кожної фотографії слід зазначити: хто зображений (перший зліва прізвище та ім'я, третя справа прізвище та ім'я і тому подібно), подія (випускний вечір в школі і тому подібно), дата, місце (повна назва населеного пункту, район, область).*

7. Паперова папка на зав'язку, в якій знаходяться всі вище перелічені матеріали.

Папку підписати – наклеїти аркуш А 5 з наступною інформацією:

- **Назва проекту:** (*вказати* за назвою програми/питальника інтерв'ю)
- **Респондент/ка:** (*вказати* прізвище, ім'я, по батькові)
- **Рік і місце народження:**
- **Дата і місце проведення інтерв'ю:**
- **Інтерв'юер:** (*вказати* прізвище, ім'я, по батькові)